[א] כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין בו [א] משום פיגול אלא הא והא רבנן ולא קשיא כאן בחטאות החיצונות כאן בחטאות הפנימיות חטאות החיצונות פשיטא (א) לא [ב] כתיב בהו וטבל אצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתיב [1] ולקח ואי אתי קוף רמי להו אידיה בעי למישקל זימנא אחריתי (ב) כמאן דכתיב וטבל דמי [ג] [קמ"ל] להכי לא כתיב וטבל דמשמע הכי ומשמע הכי: רבי שמעון מכשיר בהילוך: א"ר שמעון בן לקיש מודה רבי שמעון בהולכת חטאות הפנימיות שמחשבה פוסלת בהו הואיל ועבודה שאין [ד] יכול לבטלה והאמר [א] רבי שמעון כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול א"ר (ג) יוסי ברבי חנינא מודה היה לפסול מקל וחומר ומה שלא לשמן שהוכשרו בשלמים פסול בחטאת חוץ לזמנו שפוסל בשלמים אינו דין שיפסול בחטאות (ד) ואשכחן חוץ לזמנו חוץ למקומו מנלן אי מחוץ לזמנו מה לחוץ לזמנו שכן כרת אי משלא (ה) לשמה שכן נוהג בבמה (חיוב) שלא לשמן במאי נוהג בפסח וחטאת פסח וחטאת בבמה לא קרבו ° ואיבעית אימא הקישא הוא [ב] שלישי זה חוץ לזמנו פיגול [זה] חוץ למקומו אמר רבא אם תימצי לומר ר' שמעון סבר לה כבריה דאמר [ג] בין האולם ולמזבח צפון אין מחשבה מועלת בהולכת חטאות הפנימיות אלא מפתח אולם ולפנים ואם תמצי לומר סבר לה כרבי יהודה דאמר תוך עזרה מקדש אין מחשבה מועלת בהולכת סילוק בזיכין אלא מפתח היכל ולחוץ ואם תמצי לומר [ד] סבר [ה] קדושת היכל ואולם חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ ואם תמצי לומר [ו] תוך הפתח כלפנים אין מחשבה מועלת אפילו [ז] פסיעה אחת אלא [ח] בכדי הושטת ידו ואם תמצי לומר סבר [ט] (ה) הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל: [ו] א"ל אביי [י] לאמוריה דרב חסדא בעי מיניה מרב חסדא [ז] הולכה בזר מהו א"ל כשרה ומקרא מסייעני [2] וישחטו את [יא] הפסח ויזרקו הכהנים את הדם [יב] מידם והלוים מפשיטים מתיב רב ששת [ח] איזר [ב] ואונן

כל קרבן שאינו על מזבח החיצון כשלמים. שלמדנו מהם פיגול לכל הזבחים אין בו משום פיגול לקמן בפרק בית שמאי (דף מג.): **בחטאות החיצונות.** אינה מפגלת [יג] דלא כתיב בהו וטבל אלא ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ח) והיא לקיחה קבלה היא ומינה ילפינן קבלה לקמן באיזהו מקומן (דף מח.): **איצטריכא מהו דתימא הואיל וכתיב ולקח.** דמשמע הוא בעצמו יקח: **ואי אתי קוף ורמי להו אידיה.** על אצבעו בעי מיהדר ומשקל אלמא ולקח נמי אאצבעו קאי שיטבול אצבעו אימא כמאן דכתיב וטבל דמי: **להכי לא כתביה** [יד] **טבילה.** בהדיא אלא כתב קבלה [טו] ומדסמכיה אאצבעו [טז] ונתן הוא דיליף [יז] לטבול אצבעו שצריך ליקח בעצמו ולטבול [יח] דמשמע הכי דלא תהא טבילת אצבע עבודה [יט] חשובה בהן לפגל מדלא אחשבה קרא להצריכה בפירוש [כ] ומשמע הכי שצריכה היא לטבול כחטאות [כא] (ו) החיצונה ולא דלישקל קוף ולירמייה לדם על האצבע דבעינן לקיחת אצבע מעליותא דולקח נמי אאצבע קאי: **שאי אפשר לבטלה.** ° דלאו אורח ארעא לשחוט בהיכל ועל כרחו הוא שוחטו בעזרה ומוליכה בהיכל לקרנות מזבח פנימי ולהזאת פרוכת: **כל שאינו.** כל קרבן שאין מתן דמו על מזבח החיצון לאפוקי חטאות הפנימיות וקס"ד דה"ה לפסול דשלא לשמו: **מודה הוא** [כב] **לפסול.** נהי דאין בהן פיגול להתחייב כרת על אכילתו אבל מודה הוא דמחשבה חוץ לזמנו פוסלתו מק"ו. והכי נמי הוה מצי לתרוצי ליה אנן במחשבה שלא לשמו קיימינא דפסלה בהו אלא דבעי רבי יוסי בר' חנינא לאשמועינן דמחשבת חוץ לזמנו פסלה בהו לר"ש: **חוץ לזמנו הפוסל בשלמים כו'.** ומיהו כרת לא נפקא לן בו מינה דהא ק"ו מכח שלא לשמו אתי ודיו להבא מן הדין להיות כנדון: **חוץ למקומו מנא לן.** דהא חוץ למקומו נמי בשלמים כתיב ומינייהו גמרינן לכל הזבחים ולר' שמעון דלא גמר מינייהו אלא חיצונות כמותן מנ"ל דפסלה בפנימיות: **אי מחוץ לזמנו.** במה מצינו: **אי משלא לשמו.** ובק"ו כדלעיל: **שכן נוהג בבמה.** [בקרבן במת יחיד בשעת היתר הבמות שהרי שנוי קדש הוא תאמר בחוץ למקומו דלא שאין מחילה בבמה] וכל הבקעה מקומו עד סוף העולם: ומשני **שלא לשמו במאי נוהג.** באיזה קרבן אתה מוצא פסולו בפסח וחטאת והני בבמה לא קרבי דתנן לקמן (דף קיז.) כל הנידר ונידב קרב בבמה ושאינו נידר ונידב אינו קרב בבמה: **ואיבעית אימא.** חוץ למקומו מחוץ לזמנו אתי ולא פרכינן שכן כרת דהיקשא הוא דאיתקש חוץ למקומו לחוץ לזמנו בפ' שני (לקמן דף כח.) בקרא אחרינא [כג] דאמרינן אם האכל יאכל ביום השלישי זה מחשבת חוץ לזמנו לא יחשב לו פיגול יהיה קרא יתירא הוא לאתויי חוץ למקומו וכיון דאיתקוש גמרינן מהדדי ואין משיבין על ההיקש: **אמר רבא את"ל ר' שמעון סבר לה כבריה דאמר.** לקמן בפ' שני (דף כ.): **בין האולם למזבח צפון.** חלק צפוני שבעזרה שבין האולם ולמזבח אע"ג דלא קרינן ביה על ירך המזבח צפונה דהא במערבו של מזבח הוא הוי צפון לענין שחיטת קדשי קדשים: **אין מחשבה מועלת בחטאות** [כד] **הפנימיות.** אפילו לפסול: **אלא מפתח האולם ולפנים.** שאם חישב בהולכת הדם ממקום שחיטתו עד האולם אינה מחשבה שהרי אפשר לבטל הולכה זו לשחוט אצל פתח האולם אבל אי סבר כרבי יוסי דפליג אדרבי אלעזר בר' שמעון ואומר אין צפון אלא כנגד המזבח מקיר המזבח [כה] לצפוני עד כותל העזרה לצפונית הויא לה עבודה שאין יכול לבטלה דהא חטאת טעונה צפון לשחיטתה דכתיב במקום אשר תשחט העולה וגו' [ויקרא ו] וצפון בעולה כתיב [שם א]: **ואת"ל.** ר' שמעון סבר לה כר' יהודה דאמר לקמן בפ' קדשי קדשים (נט.) תוך עזרה מקדש כל רצפת העזרה בין האולם ולמזבח מקודשת להקטיר חלבים כמזבח עצמו דכתיב [מ"א ח] ביום ההוא קדש המלך את תוך החצר ותניא לקמן (נט.) דברים ככתבן דברי ר' יהודה: **אין מחשבה מועלת.** לר' שמעון בהולכת בזיכי לחם הפנים שהן מתירין את הלחם כדם המתיר את הבשר וכקומץ המתיר את השיריים והלחם מתפגל במחשבת עבודת הבזיכים הואיל והן מתירין רבי [כו] שמעון אי כרבי יהודה סבר לה אין מחשבת הולכה מועלת בה לפסול אלא מפתח היכל ולחוץ משהגיע לפתח היכל עד שמגיע ליציאת אולם לרצפת העזרה שלפניו דבכל ההיכל לא מהניא מחשבה שהרי כל ההיכל כשר להושיב שם שלחן לסדר עליו עד הפתח ואולם כי עזרה [כז] סבירא לן ומן האולם ולחוץ נמי לא מהניא מחשבה בהולכה שהרי אפשר להקטירו על רצפת העזרה מיד אם ירצה נמצאת הולכתו עד המזבח שלא לצורך: ה"ג **ואת"ל סבר רבי שמעון קדושת אולם והיכל חדא היא אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ.** כלומר ה' אמות של עובי כותל פתחו של אולם דבכל חללו של אולם לא מהניא דכפנים דמי וחוץ לפתח לא מהניא דאפשר להקטיר שם: **ואת"ל סבר לה תוך פתח האולם כלפנים אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה שלימה אלא בכדי הושטת ידו.** עומד בפתח האולם ומושיט ידו לרצפה היינו הולכה ומהניא בה מחשבה: הכי גרסינן **ואם תמצי לומר הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה אין מחשבה מועלת כלל.** דהא הושטת ידו הולכה שלא ברגל היא: **ויזרקו הכהנים את הדם מידם.** [מידם] של שוחטין משמע ושוחטין זרים נינהו ואשמועינן קרא שהזרים לוקחין אותו מיד המקבל ומוליכין אותו לזרוק [כח]:

שיכור

מודה היה לפסול מקל וחומר. מכאן מתרצים הא דפ' הנזקין (גיטין דף נד: ושם) דקאמר ר' יוסי כהן גדול ביום הכפורים יוכיח דכי אמר פיגול מהימן ור' יוסי סבירא ליה כר"ש בפ' הקומץ זוטא (מנחות דף יד.) דאין פיגול אלא בדבר הנעשה על מזבח החיצון ולמאי דאמר הכא דמודה הוא לפסול ניחא דפיגול לאו דוקא ועוד יש לפרש היינו שלא לשמה ולא נהירא [ט]: **ומה שלא לשמן כו'.** תימה מה לשלא לשמן שכן נוהג בד' עבודות תאמר בחוץ לזמנו שאינו נוהג אלא בזריקה וכי האי גוונא פריך לעיל (דף ד.) (מה לחוץ לזמנו שכן כרת) [כט] ויש לומר דאי הוה פריך הכי הוה עביד ק"ו משנוי בעלים דהוי [ל] כפיגול בזריקה ומיהו קשה מה לשנוי בעלים שכן פוסל בזביחה בפסח ° או [לא] בזריקה לחודיה וי"ל דשלא לשמן יוכיח ולפינן במה הצד משנוי קדש ושנוי בעלים: **הג"ה תוך עזרה מקדש.** טעמא דרבי יהודה לקמן בפרק קדשי קדשים (דף נט.) וצריך לדקדק לר' יהודה כיון דעזרה מקדש ° היכי משכחת לה בפסולין דאם ירדו לא יעלו וי"ל דמשכחת לה [באותם] דירדו בלשכה או באולם או על גבי דף ועדיף [לב] מאויר דאמר פ"ב (לקמן כו.) תלה ושחט פסול א"נ שחט על הרצפה ואח"כ נתן על הדף דהשתא ירדו (י) וצ"ע דלקמן [לג] (דף קכ.) מבעיא להו ירדו מהו שיעלו [וי"ל דשחט על הרצפה ואח"כ נתן על הדף] [לד] ועוד יש לומר דמודה רבי יהודה בדמים לקמן (נט.) דבעי מזבח והדם לא עלה ברצפה ותו דלשון אם עלו דנקט היינו לדינא דקודם דאתא (ט) דוד וקידש רצפה וקודם בנין שלמה. הג"ה:

מסורת הש"ס

א) [לקמן מג. מו: שבועות ז.], ב) [לקמן כח.], ג) [שם כ. יומא נו.], ד) [לקמן נח: נט. עירובין ב. יומא מד:], ה) לקמן ע"ב, מנחות יג:, ו) יומא מט., ז) ירושלמי יומא פ"ה ה"א., ח) ויקרא ד, ט) עי' לקמן מד: תוד"ה בדבר, מ"ט דלא נהירא. צ"ק., י) ע' רש"ק ומ"ג. וע"ע בטה"ק, כ) עי' לקמן נא תוד"ה תן בסה"ד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' פשיטא הא לא כתיב: (ב) שם זימנא אחריתי אימא כמאן: (ג) שם אמר רבי יוסף בר' חנינא מודה הוא לפסול וכו' שלא לשמו: (ד) שם אשכחן כל"ל ואות ו' נמחק: (ה) שם אי משלא לשמו וכו' לשמו במאי: (ו) רש"י ד"ה להכי לא וכו' כחטאות הפנימיות ולא דלישקול:

גליון הש"ס

[גמרא ואבע"א הקישא הוא. עי' לקמן דף נ ע"ב]: רש"י ד"ה שא"א לבטלה דלאו אורח ארעא. ע' לקמן סג ע"א תוס' ד"ה שכן: תוס' ד"ה ומה וכו' או בזריקה לחודיה. היינו דבש"ב פוסל בזורק לשם אחרים אבל בפיגול אינו פוסל אלא במחשב ע"מ לאכול או להקטיר למחר אבל לא בזורק בשביל מחר. אבל קשה דמה תירצו דשלא לשמן יוכיח הא בשלא לשמן ג"כ הכי הוא דפוסל בזורק לשם עולה ואח"כ פרכינן מה להנך שפסולים בזריקה לחודה. אח"ז מצאתי שעמד בזה בצ"ק ותירוצו אינו מובן ע"ש: ד"ה הגה"ה וכו' היכי משכחת לה בפסולים דאם ירדו לא יעלו. עי' לקמן פז ע"א תוס' ד"ה כבש ומנחות נז ע"ב תוס' ד"ה כבש:

מוסף רש"י

שלישי. אם האכל יאכל מבשר זבח השלמים ביום השלישי, ומוקי ליה תנא לקמן במחשב בשעת עבודה לאכול מזבחו ביום השלישי הכתוב מדבר: **זה חוץ לזמנו.** דשלישי חוץ זמן אכילת שלמים הוא: **פיגול.** דכתיב בסיפיה דקרא פגול יהיה קרא יתירא הוא לרבות חוץ למקומו, ומסתברא דאמחשבת חוץ למקומו מוקמינן לה ולא אמחשבת שאר פסלות כגון לשפוך דמו על הרצפה או ע"מ לערבו בדם הפסולין, דדמי לחוץ לזמנו מקמרבי בהאי קרא וחוץ למחילה דמי לחוץ לזמן (להלן כח.) **בין האולם ולמזבח צפון.** שהוא מערבו של מזבח ובלבד שיהא חלק צפונו של עזרה, אבל מזרחו של מזבח לצד שער נקנור שבו נכנסין לעזרה לא מכשר אפי' חלק צפוני דקילא קדושתיה דהוא מקום דריסת ישראל והכהנים, י"א אמה מקום דריסת ישראל מן השער ולפנים וי"א אמה (עד) [עוד] לצד המזבח מקום דריסת הכהנים (להלן כ.) **קדושת היכל ואולם חדא היא.** וכל עבודות האמורות בהיכל אי הוה עביד להו באולם שלפניו מיתכשרי ומקרי אהל מועד (עפ"י עירובין ב.) **לאמוריה.** המתרגם לרבים מה שהוא לוחש לו בשעת הדרשה (סוטה מ.) **ויזרקו הכהנים מידם.** מידם של שוחטים שהם זרים שחזרו וקבלו הדם מיד הכהן המקבל והוליכוהו אל הזורק (יומא מט.):

שינויי נוסחאות

א] נ"א אין חייבין עליו משום (כי"צ וד' א'). וכ"ה להלן בסמוך ובדף מג א. וזוה אליבא דר"י בר' חנינא להלן דמודה ר"ש לפסול ורק חיוב כרת אין בו: ב] צ"ל דלא (ש"מ). וכ"ה ברש"י ע"פ ס"א, ראה להלן אות יג: ג] תיבת קמ"ל ליתא בכתה"י ובד"ו א', וכן מחקה הגריעב"ק. אבל בד"ו ב' וג' איתא, וכן בפרי"ד (ושם קמ"ל דלהכי), וכ"ה בכי"ל אלא שגם ליתא המשך להכי וכו' עד הפיסקא: ד] שאי אפשר לבטלה כצ"ל (*ש"מ, וכ"ה ברש"י ופרי"ד): ה] סבר ר' שמעון (כי"ק). בכי"ר ג' ליתא תיבת סבר: ו] בכתה"י לומר סבר לה תוך. וכ"ה ברש"י: ז] נ"א אלא [במקום אפילו] (כי"צ וד' וד"ו), ובשמכ"י מגיה כלפנינו: ח] תיבות אלא בכדי הושטת ידו ליתא בכתה"י ובד"ו. ולפנינו ע"פ בה"ז: ט] רש"י ל"ג תיבת סבר: י] נ"א לרב ששת (גליון). וכ"ה עיקר (יעב"ץ): יא] תיבת את נמחק, (יעב"ץ, וכ"ה בכתה"י ובמקרא): יב] תיבות את הדם נמחק (ש"מ וכ"ה במקרא): יג] נ"א מפגלת פשיטא דלא (כי"פ), ולפ"ז תיבת מפגלת הס"ד ואח"כ מ"ה פשיטא דלא, וכ"כ במ"כ: יד] צ"ל כתי' בה (כתה"י, וכעי"ז בש"מ): טו] נ"א אלא כתב ולקח דמשמע נמי קבלה ומדסמכיה (כי"פ): טז] צ"ל אצבעו אונתן (ש"מ): יז] לטבילת אצבע כצ"ל (*ש"מ): יח] ולטבול הס"ד (ד"ו): יט] תיבת עבודה ליתא בכתה"י ובד"ו, ובשמכ"י הגיה כלפנינו: כ] בפירוש הס"ד (ד"ו): כא] בחטאות החיצונות (כתה"י, וכ' הב"ח): כב] צ"ל היה (*ש"מ): כג] צ"ל בקרא אריכא (כתה"י): [בכי"י הגיה מקרא]: כד] צ"ל בהולכת חטאות (*ש"מ): כה] צ"ל מזבח הצפוני (שמכ"י): כו] ולרבי (כי"פ), נ"א ורבי (כי"י וד"ו), נ"א ואי ר"ש כר"י סבר (צ"ק וק"ן): כז] ס"א כי עזרה לא חשיב ומן האולם כו' (ש"מ): כח] צ"ל סבירא ליה (כי"י): כט] צ"ל לזורק (ש"מ). [illegible] ל] [illegible] לא] [illegible] לב] [illegible] לג] [illegible] לד] [illegible]

עין משפט נר מצוה

עו א מיי' פ"ט מהל' ביאת מקדש הלכה ב והלכה טו ופי"א מהלכות פסה"מ הלכה כו סמג לאוין שט:

עז ב מיי' פ"ט מהל' ביאת מקדש הלכה טו ופ"ב הלכה ז סמג לאוין שג:

תורה אור השלם

1. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ד, לד
2. וַיִּשְׁחֲטוּ הַפָּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים מִיָּדָם וְהַלְוִיִּם מַפְשִׁיטִים: דה"ב לה, יא

ליקוטים

קדושת היכל ואולם חדא היא. לא לענין קדושה הוא אומר כן, שהרי משנה שלימה במסכת כלים (פ"א מ"ו) עשר קדושות בירושלים זו למעלה מזו ונכללו ביניהם בין האולם והמזבח מקודש הימנו שאין בעלי מום ופרועי ראש נכנסים לשם היכל מקודש ממנו שאין שתויי יין נכנסים לשם, אלא לומר שכל עבודות הכשרות בהיכל כשרות באולם. (מאירי עירובין ב.) **קדושת היכל ואולם חדא היא.** ונפקא מינה לענין בזיכין, דאם חשב בהלוך הבזיכין אי היכל ואולם חדא קדושה היא אין המחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ שהרי יכול להניח השלחן אצל פתח האולם ואמרינן בפרק קמא דזבחים דהולכה שאפשר לבטלה אין המחשבה פוסלת. ועוד נפקא מינה להא דאמרינן הקומץ רבה הנכנס להיכל שלא בשעת עבודה סופג את הארבעים, ולענין פורשין בין האולם ולמזבח כדאיתא בס' טרף בקלפי. (תוס' הרא"ש עירובין ב.)

שיטה מקובצת

להכי לא כתיב וטבל כו'. [illegible]

כגון בחטאת דשלא לשמו פסול בהו אינו דין שיפסול בה חוץ לזמנו. והשתא ליכא למיפרך מה לשלא לשמו כיון דמכח ק"ו מקום גמרינן (לשון תוס' הרא"ש)